

Дудченко В.Ю.

кандидат економічних наук

Державний вищий навчальний заклад

«Українська академія банківської справи Національного банку України»

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Світова економічна криза виявила слабкі місця фінансової системи Європейського Союзу, загострила проблеми державної заборгованості країн-членів, проявилася у погіршенні стану державних фінансів, зростанні показників боргового навантаження як провідних країн-донорів ЄС так і країн-реципієнтів фінансових коштів.

Перша проблема фінансової системи Європейського Союзу полягає у необхідності підвищення її ефективності, закріплення за Союзним бюджетом провідної ролі в питаннях подолання рецесії. Можливими напрямками вирішення даної проблеми є закріплення процедури узгодження фінансових програм на середньострокову перспективу, підтвердження принципу фінансування бюджету Європейського Союзу за рахунок власних ресурсів ЄС.

Суперечливі моменти проведення спільної сільськогосподарської політики, компенсація Великій Британії за ненадання субсидій з Союзного бюджету, невиконання принципу «справедливого повернення» через неспівставність країн-членів за рівнем розвитку – відображають різні сторони наявної другої проблеми фінансової системи ЄС - основного питання бюджетної політики – взаємовідносини «донорів - реципієнтів».

Третя проблема зосереджена у потребі реформування доходів та видатків Союзного бюджету з метою спрямування коштів на відновлення європейської економіки. Дана проблема потребує удосконалення структури дохідної частини

в контексті пошуку додаткових джерел так званих альтернативних власних ресурсів та структури видаткової частини відповідно до наступних напрямів:

- зменшення прямих субсидій на розвиток сільського господарства;
- збільшення видатків на наукові дослідження і розробки у сфері промислових інновацій;
- збільшення витрат на розвиток відновлювальних джерел енергії.

Четверта проблема фінансової системи ЄС пов'язана з відсутністю гнучкості бюджетної політики Європейського Союзу та Союзного бюджету. Немоżliвість оперативного реагування на мінливе зовнішнє середовище, швидкого врахування економічних змін актуалізувала питання невиконання антикризової ролі бюджетом Європейського Союзу, потребу впровадження програмно-цільового бюджетування.

П'ята проблема фінансової системи відображена у накопиченні державного боргу країнами-членами, що, з урахуванням фактору його швидкого накопичення, поставило проблему значного зростання витрат національних бюджетів на його обслуговування, що перетворилися в основну статтю витрат державних бюджетів, набагато перевищуючи асигнування на освіту, медицину й інші сфери економічного і духовного життя. Однією з причин зростання боргового навантаження стало стрімке збільшення видатків державних бюджетів на підтримку економіки з причини подолання кризових явищ. Крім того, дестабілізації державних фінансів сприяли наявні значні державні витрати на соціальні цілі, зменшення яких стало необхідною умовою подальшої стабілізації державних бюджетів в умовах посткризових негативних тенденцій.

Однією з причин настання боргової кризи в Європі є сполучення єдиної грошово-кредитної політики і наявної децентралізації державних фінансів. Підвищення напруженості на боргових ринках Єврозони, їх нестійкість, спричинена світовою економічною кризою, створює ризики і для країн Європи з ринком, що формується, і для розвинених країн регіону через тісний економічний і фінансовий зв'язок. Відновлення державних фінансів за рахунок

зміцнення основ бюджетно-податкової політики, забезпечення бюджетної дисципліни призведуть до успішного відновлення довгострокової стійкості державних фінансів.

Таким чином, аналіз стану, структури, механізму функціонування фінансової системи Європейського Союзу дозволяє зробити висновок щодо наявної різноманітності проблем, застосовуваних механізмів та можливих напрямів подолання негативних наслідків фінансової кризи і поступового досягнення стабілізації державних фінансів країн-членів і фінансової системи Європейського Союзу в цілому.